

בעזהש"ת

והמשכילים יזחרו קוהר הרקיע

גליון שבועי

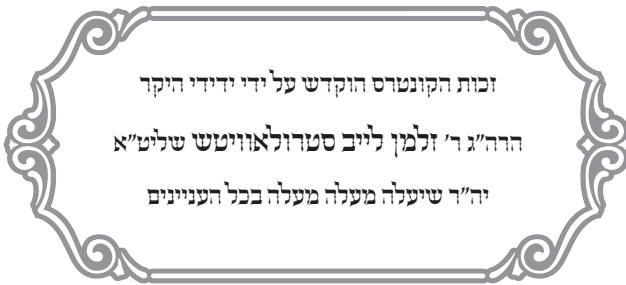
והמשכילים יזחרו

שיעורים בספר הזוהר
— על התורה והמועדים —
ע"י הרב יצחק לאווי שליט"א

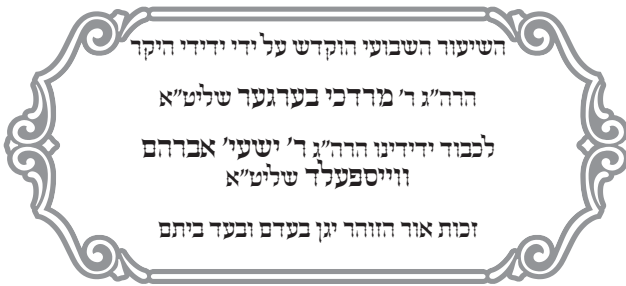
נדבת הרה"ג ר' זלמן לייב סטרולאוויטש שליט"א

נדבת הרה"ג ר' מרדכי בערגער שליט"א

גליון כ"ב • פרשת יתרו תשפ"א

זכות הקונטרס הוקדש על ידי ידידי היקר
הרה"ג ר' זלמן לייב סטרולאוויטש שליט"א
יה"ר שיעלה מעלה מעלה בכל העניינים

השיעור השבועי הוקדש על ידי ידידי היקר
הרה"ג ר' מרדכי בערגער שליט"א
לכבוד ידידינו הרה"ג ר' ישעי' אברהם
וויספעלד שליט"א
זכות אור הזוהר יגן בעדם ובעד ביתם

לשמיעת וצפיה בשיעורים, וכן לשאר שיעורים וכתבים, ולהרשמה לקבלת ערכונים
שבועיים באימייל

yitzchoklowy.com

זוהר מאמר וישיא אהרן את ידו

ה

פרק א' - סוד הרמת הידיים

- ה 'ידו' - לשון יחיד - שיש להרים ימין על שמאל.
 ה המרים ידו שלא בתפלה מקולל על ידי עשרה שליטים.
 ה עשרה ממונים נוטלים את התפלה ונותנים בה כח למעלה.
 ו כאשר השם מתברך מלמטה בפרישות ידים מתברך מלמעלה.
 ו הם נוטלים הברכה למעלה ומברכים למברך.
 ו יזהר שלא להרים ידיו לחינם שאז מקללים אותו ברמ"ח קללות.
 ו הקללה שורה על מקום ריקם.
 ו הרימותי ידי- בצלו דווקא.
 ז כמה סודות שישנם בפרישות הידיים.
 ז ולא יראו פני ריקם הוא סוד איסור הרמת ידים לבטלה.
 ז 'פני' הם האצבעות.
 ז כאשר עשרה מאמרות דקדושה מתאחדים נכפה סט"א.

ז

פרק ב' - סוד מלך וכהן

- ז בקדושה יש מלך וכהן.
 ח מלך סוד קודש הקדשים.
 ח כהן סוד אור הראשון.
 ח למטה יש מלך וכהן סוד מלאך מיכאל.
 ח בסטרא אחרא יש מלך זקן וכסיל ותחתיו כהן און.
 ח סוד כהן און שנתן כח לעגלי ירבעם.
 ח בשעה שמלך וכהן דסט"א נכפין ונשגב הויה לבדו.
 ט הקב"ה כפה למלך שהוא פרעה ולכהן שהוא יתרו.
 ט כהן און הוא סוד השמאל בסוד בין ימין מול בן אוני.
 ט אחר שמלך וכהן הודו להקב"ה נתעלה כבודו וניתנה תורה. ט

שיעורים על הזוהר

י המשיח יהיה כתוב בעיתונות (תשפ"א)

- י יתרו בעל אכסניא של התורה
 יא טריות התורה על ידי שמירתה בגרעינה
 יב עיקר נצחיות התורה
 יב כבודו של מקום עולה מן הרחוקים
 יג ידיעת ה' על ידי ראיית מלכותו

טז כהן ומלך בקדושה וסט"א (תש"פ)

- טז סגירת המעגל של משה ויתרו
 יז סגירת המעגל של חידוש ידיעת ה'
 יח כהן מדין מייצג את חכמת העמים
 יט כל מלך יש לו כהן

מאמר וישיא אהרן את ידו

זוהר פרשת יתרו חלק ב' דף ס"ז, א – ס"ז, א
 אור יקר פרשת יתרו סימן א' (עמ' צ"ז – צ"ט).
 הסולם פרשת יתרו אות א' – אות ט"ז.

[וישמע יתרו כהן מדין וגו']

פרק א' - סוד הרמת הידיים

א.

רבי אלעזר פתח: (ויקרא ט', כ"ב) וישיא אהרן את ידיו – ידו כתיב, חד. בגין דבעי לארמא ימינא על שמאלא והא אוקימנא רזא (לעיל זוהר בשלח נז, א. וראה עוד להלן אמור צב, ב. נשא קמו, א).

ידו' - לשון יחיד - שיש להרים ימין על שמאל.

ב.

אשכחנא בספרא דשלמה מלכא (ספר זה לא ידוע אך בענין זה ראה ספר הבהיר אות קל"ז – קל"ח): דכל מאן דארים ידיו לעילא ולאן אינון בצלזו ובכעותין האי איהו בר נש דאתלטייא מעשרה שולמנין ממנו.

המרים ידו שלא בתפלה מקולל על ידי עשרה שליטים.

ג.

ואינון (קהלת ו', י"ט) עשרה שליטין אשר היו בעיר – אלין אינון עשרה די ממנו על פרישו דידין לעילא, לנטלא ההוא צלותא,

עשרה ממונים נוטלים את התפלה

או שהוא ברכתא, ויהבי בה חילא לאתיקרא שמא קדישא, ואתברך מתתא.

ונותנים בה כח למעלה.

ד.

כיון דמתתא אתיקר בההוא פרישו דידין לעילא, כדין אתברכא מלעילא ואתיקר בכל סטריין.

כאשר השם מתברך מלמטה בפרישות ידים מתברך מלמעלה.

ו.

ואלין עשרה אינון ממנון לנמלא מאינון ברכאן דלעילא ולאראק לתתא ולברכא לההוא דמברך ליה, דכתיב (במדבר ו, כ"ז) ואני אברכם.

הם נוטלים הברכה למעלה ומברכים למברך.

ז.

בגין כך, אסתמר בר נש בשעתא דירים ידוי לעילא למהוי בצלו או בכרכאן או בכעותין, ולא ירים ידוי למגנא.

יזהר שלא להרים ידיו לחינם שאז מקללים אותו ברמ"ח קללות.

בגין דאלין עשרה אינון זמינין ומתערי לגבי ההוא פרישו דידין, ואי הוא למגנא אינון עשרה לייטן ליה במאתן וארבעין ותמניא לווטין.

ח.

והאי איהו דכתיב ביה (תהלים ק"ט, י"ז) ויאהב קללה ותבואהו וגו'. וכדין רוח מסאבא שריא על אינון ידין (כמבואר שבת יד, א ועוד שגורו טומאה על הידים שידים עסקניות הם) דאיהו ארחיה למשרי על אתר ריקניא וברכתא לא שריא על אתר ריקניא.

הקללה שורה על מקום ריקם.

ט.

ועל דא כתיב (בראשית י"ד, כ"ב) הרימותי ידי אל יי', ומתרגמינן בצלו.

הרימותי ידי- בצלו דווקא.

י.

בהאי פרישו דידין אית רוין עלאין. בשעתא דאתפרישו
ואזדקפו לעילא אוקיר בר נש לקב"ה בכמה רוין עלאין.
אחזי ליחדא רוא דעשר אמירן, בגין ליחדא כלא, ולא תברכא
שמא קדישא כדקא חזי.

כמה סודות
שישנם
בפרישות
הידיים.

ואחזי ליחדא רוא דרתיכין פנימאין, ורתיכין דלבר, בגין דיתברך
שמא קדישא בכל סטרין, ויתיחד כלא כחדא עילא ותתא.

י"א.

פתח ואמר (שמות כ"ג, ט"ז) ולא יראו פני ריקם. דא איהו רוא
דזקיפו דאצבען כד זקיף לון בר נש לעילא דבעי דלא אזדקיפו
בריקניא אלא בצלו ובבעותין ובברכאן או בחד מנייהו.
ולא יראו פני ריקם – ולא יראו לפני לא כתיב אלא ולא
יראו פני – רוא דזקיפו דאצבען דלא אצטריכו לאזדקפא
למגנא כמה דאתמר.

ולא יראו
פני ריקם
הוא סוד
איסור
הרמת ידיים
לבטלה.
'פני' הם
האצבעות.

י"ב.

עשרה שליטין דקאמרן, אינון עשר אמירן לתתא, ברוא דאתוון
רשימין כגוונא דלעילא. ואלין קיימין בקדמיתא על ההוא זקיפו
דאצבעאן, ובדא כל סטרא דקדושה אתאחד לעילא לארמא,
כדין כל סטרין אחרנין כלהו אתכפיין ואודן למלכא קדישא.

כאשר
עשרה
מאמרות
דקדושה
מתאחדים
נכפה סט"א.

פרק ב' - סוד מלך וכהן

י"ג.

תא חזי: ברוא דשמא קדישא איהו (איכה ב"ג) מלך וכהן
דמשמשא ברוא דקדושה, בין לעילא בין לתתא.

בקדושה
יש מלך
וכהן.

אית מלך לעילא דאיהו רזא דקדש הקדשים, ואיהו מלך עלאה.

מלך סוד קודש הקדשים.

ותחותיה אית כהן, רזא דאור קדמאה דקא משמש קמיה. ודא איהו כהן דאקרי גדול – סטרא דימינא.

כהן סוד אור הראשון.

ב.

אית מלך לתתא דאיהו כגוונא דההוא מלך עלאה ואיהו מלך על כלא לתתא, ותחותיה אית כהן, רזא דמיכאל כהנא רבא דאיהו לימינא.

למטה יש מלך וכהן סוד מלאך מיכאל.

ודאי בסטרא דקדושה אית מלך וכהן. ודא איהו רזא דמהימנותא שלימתא.

ג.

בסטרא אחרא דלאו איהו סטר קדושה אית רזא דאיהו מלך והא אוקימנא דאקרי (קהלת ד', י"א) מלך זקן וכסיל, ותחותיה אית (בראשית מ"א, ג') כהן און.

בסטרא אחרא יש מלך זקן וכסיל ותחתיו כהן און.

ד.

ודא איהו רזא דכתיב (הושע י"ב, ט') ויאמר אפרים אך עשרתי מצאתי און לי – בגין דחילא דא שלטא על ההוא עובדא דעבד ירבעם, ואלמלא דאשכח חילא דא לא יכיל לאצלחא כההוא עובדא.

סוד כהן און שנתן כח לעגלי ירבעם.

ה.

רזא דמלה בשעתא דהאי מלך והאי כהן אתכפיין ואתברו ואודן ליה כדון קב"ה איהו שליט בלחודוי עילא ותתא. כמה דאת אמר (ישעיה ב', י"א) ונשגב יי' לבדו.

בשעה שמלך וכהן דסט"א נכפיין ונשגב הויה לבדו.

ו.

כגוונא דא וברזא דא ממש עבד קב"ה בארעא, אתבר ואלקי
מלך זקן וכסיל ודא איהו פרעה, ואיהו אתא ואודי ליה לקב"ה.
לבתר אתבר ואכפייא ההוא כהן דמשמש תחותיה עד דאתא
ואודי ליה לקב"ה.

הקב"ה כפה
למלך שהוא
פרעה ולכהן
שהוא יתרו.

ז.

ודא איהו כהן און – סטרא אחרא דאיהו סטר שמאלא.
ודא רזא דאמרה רחל כד חמאת דמיתת דכתיב (בראשית ל"ה,
י"ח) בן אוני, ובגין דא אוחי יעקב ואמר (שם: ואביו קרא לו בנימין) בן
ימין ולא בן און, סטר ימינא ולא סטר שמאלא.

כהן און הוא
סוד השמאל
בסוד בין ימין
מול בן אוני.

ח.

וכיון דההוא מלך וכהן אודו לקודשא בריך הוא, ואתברו קמיה,
כדין אסתלק קודשא בריך הוא ביקריה על כלא עילא ותתא.
ועד דאסתלק קב"ה ביקריה כד אודן אלין קמיה לא אתיהיב
אורייתא.

אחר שמלך
וכהן הודו
להקב"ה
נתעלה כבודו
וניתנה תורה.

לבתר דאתא יתרו ואודי ואמר (שמות י"ח, י"א) עתה ידעתי כי
גדול יי' מכל האלהים, ברוך יי' אשר הציל אתכם וגו' כדין
אסתלק קב"ה ביקריה עילא ותתא.
ולבתר יהב אורייתא בשלימו דשלטנו על כלא.

שיעורי זוהר יתרו

המשיח יהיה כתוב בעיתונות (תשפ"א)

שהיא תמימה כוללת הכל ועונה על הכל. אך הידיעה האמיתית של התורה תלויה בידיעת התנאים שאיפשרו לה להתהוות ובלמוד הדרכים שעל ידם עשו משה וישראל עמו ממצרים ישראל ומדבר תורה. כי רק כך נוכל לעשות מן המצרים שלנו יציאה ומן המדבר שלנו תורה. ולפיכך יש להתעמק בתנאי הקיום של משה שהוא בית יתרו ובתוך אותם התנאים ניתנה תורה בפרשה הקרויה על שם יתרו.

מדות התורה על ידי שמירתה בגרעינה

ג.

דומה תורתו של משה למן שהוא בזכות משה (ע"י דברינו בחג הסוכות). כאשר מבקשים אנחנו לשמר את המאכל למשך זמן לכאורה ניקח את הלחם השלם את המוצר הכי מוגמר ונקפיא אותו או נארוז

יתרו בעל אכסניא של התורה

א.

מתאכסנים אנחנו בפרשת יתרו לשבת זו של קבלת התורה. כפי שמושה רבינו בשנות גידוליו העיקרים בביתו של יתרו התאכסן וגדל. נפתח בכבוד אכסניה וחשיבותה. הרי יתרו חותן משה ברשותו הוציא אותנו ממצרים וברשותו היה הוא לעם מול האלהים. היה משה הלמדן הראשון הנסמך על שולחן חותנו וכך למד ולימד את התורה. כהא דרמזו שלא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן של חותנם.

ב.

רגילים אנחנו לדבר על כך שרגילים אנחנו לקרוא את התורה חתומה כמוצר שלם וגמור. עשרת הדברות קיימים בפנינו עשרה מכות והכל סיפור שלם מוחלט כבר. ובציור זה מורגלים אנחנו לשבח את התורה

שאריכות ההשתמרות למשך דורות תלוי בחזרה אל שלבי הייצור היותר קדומים שעל ידי מסירת השלב הזה אפשר ללחם לצמוח לדורות עולם.

ה.

הרוצה את ההלכה 'כשלחן הערוך ומוכן לאכול' היום הולך הוא ל'שולחן ערוך' ומוצא לו שם לחם היום. הרוצה לשמר את ההלכה למשך חודשים ושנים הולך הוא אל טעמי ושוורשי ההלכה בפוסקים ראשונים ותלמוד ולומד כיצד לשים מקמח התלמוד את לחם ההלכה, וכך נשמרת לו ההלכה למשך זמן. (וזהו הנקרא באמת 'שולחן ערוך' ברש"י פרשת משפטים, שמכיר טעמו של הלכה ודרכי הסקתה). הרוצה לשמר את התורה ואת חיותה הפנימי למשך זמן עמוק יותר הולך הוא עוד אחורה אל גרעין המשנה ולומד כיצד מוציאים ממנה את התלמוד וכך נשמרת אצלו התורה למשך דורות. והרוצה לטעום את עץ החיים של נצחיות התורה הקדומה חייב הוא לחזור אל שורשה הראשון אל שורש עבודת זריעת החיטים ועבודת האדמה אשר ממנה הוציא משה רבינו עצמו אל התורה וכך ישכיל תמיד להוציא את התורה ביום הזה.

אותו בעטיפות רבות וכך יהיה לנו אוכל לעת הצורך. ידוע לכל כי זה דרך טיפשות הוא. המן שהוא מוצר מוגמר לאכול כצפיחית בדבש איננו דבר נשמר. דווקא הדברים השלמים ומוכנים לאכול יש להם תכונה שהם מתכלים מהר ויבאש ומלאו רימה. כך קורה לתורה כאשר מנסים לשמר אותה על תכונתה המוגמרת, גם אם תכניס אותו למקפיא יצא קר ומסריח. כל שכן לתורת משה שצריך להיות לחם חם כיום הלקחו ביום הזה באו מדבר סיני.

ד.

אם אין קמח אין תורה. מה עושה החכם שרוצה לשמור את המאכל למשך זמן. אם ירצה שיוכל לאכול למשך חודשים איננו שומר את הלחם כי אם את הקמח. שהוא נשמר למשך חודשים או יותר וממנו אפשר לעשות לחם טרי בכל יום. ואם רוצה לשמור את זה למשך שנים מספר הרי הוא חוזר שלב או שנים אחורה בתהליך עשיית הלחם ושומר את החיטה בתבואתה. כך יכול לשמור את אוכל השנים הטובות אפילו לשבע שנים. ואם רוצה לשמר את החיטה לדורות עולם איננו שומר אף את החיטה שצמחה אלא את החיטה שזורעים אותה, ומוסר לבניו שגם הם יזרעו חיטה הנעשה קמח הנעשה לחם. כך

ידעתי כי גדול היה מכל האלהים. ויתרו כומר לעבודה זרה היה במדין. אכן היה חותנו של משה ויש מן הענין לספר כיצד חזר אל חתנו עם אשתו ובניה אבל הלא אין התורה פרטי הרכילות של משפחת משה רבינו אלא עניינים הנוגעים לדורות ולשם מה תפס מקום כל הסיפור הזה.

כבודו של מקום עולה מן הרחוקים

ח.

הזוהר הרגיש מאד בשאלה זו והאריך לפרש כיצד אין כבודו של מקום עולה מן הקרובים כמו שהוא עולה מן הרחוקים. וכאשר יתרו גדול עובדי העבודה זרה בא והודה להויה אז נתעלה כבודו של מקום ואז הוכן העולם להתגלות מתן תורה. ודברים הללו הובאו בספרי חסידות רבים כחלק מן המגמה שלהם להסביר את עילוי כבודו של מקום דווקא מן המקומות הרחוקים ולכל יפול לב האדם בתשובו שהוא רחוק כי אדרבה כך ניכר כבוד הויה וכך רצה שמכל הנפילות הללו תחזור בתשובה או שכך ביקש להשכין שכנתו בתחתונים וכו'. ולנו אין דברים הללו מספיקים ראשונה כי אין מעמידים עולם שלם על חיזוק שהוא דבר חשוב ונצרך

עיקר נצחיות התורה

ו.

יש לנו 'עיקר' של נצחיות התורה, שהיא חוקת עולם לדורותיכם. עיקר זה צריך לקרוא לא בקריאתו הדוגמטית אלא בקריאתו האורגנית. וודאי צריכים לזהר שלא לאבד את העיקר ולהיתפס לטפל. אך פירושו של דבר להתאחז ב'עיקר דאילנא'. כשם שהמשמר את העלים ואת הפירות הנושרים של האילן לא יוכל להצמיח פרדס בר קיימא אלא הנזהר ושומר על עיקרי האילנות שורשם וגזעם אשר הם מצמיחים כל מיני פירות. כך עיקרי התורה פירושה אותם שורשים שמהם צומחים בכל יום דברי תורה חדשים, והוא עצמו ה'עיקר' של התורה הניצחית.

ז.

מכל זה מובן כיצד צריכים להתבונן ביתרו שהוא מקומו של משה שמתוך עבודתו בביתו נגלו אליו האלהים בסנה ומתוך הגעת יתרו ופרשייתו נכנסנו אל קבלת התורה עצמה. כל המתבונן בפרשה ראשונה שבפרשה זו, עוד בטרם פרשת ואתה תחזה, יראה כי מקום רחב מדי ניתנה אל יתרו זה, דבריו והודיותיו. וכי מאי אכפת לנו כל כך שיתרו שמע את כל אשר עשה ה' וכי הודה ואמר עתה

חלש מחליף כסף ולידו איש גיבור ואינו הורגו ולוקח את כספו זהו סימן שיש מלך לעיר הזאת המעמיד אותה במשפט. ועיי"ש כי קיצרתי בענין.

י.

הרמב"ם לקח את המשל הזה לכיוון אחד שכל השגותינו לרוב מגיעים אל תארים מקריים ואל פעולות ולא אל המציאות בעצמו. ואמת נכון הדבר הזה כלפי ידיעת השכל או הנשמה את קונה שהוא מסוג הכרת המהות ולא מסוג הראיות הללו. אך באמת ישנו כיוון הפוך. כי באמת בדרכים הללו נודע שיש מלך באופנים הרבה יותר פשוטים ונוכל לומר מדעיים מאשר בדרכים מופשטות של העצמות. הרי המדע בעולם הזה אומר אי אפשר לדעת אלא את הדבר שיש לו השלכה ממשית על העולם הזה. ואין זה מרוע לב כפי שיש חושבים אלא באמת כך היא דרכה של העולם הזה אשר הקיים בתוכה הוא מה שאפשר למדוד את השלכותיו.

יא.

ובאמת כל עיקר ידיעת ה' בעולם הזה הוא ידיעתו בפועל ולא ידיעתו על במהותו שהנשמה מכרת כי הנשמה הכירה את זה גם טרם הבריאה, אבל ה' מלך גאות לבש וצדק ומשפט

לשבורי לב אבל לא זו הדרך להבנת סוגיות עמוקות בתורה. ושנית כי המעיין בזוהר יראה כי לא הסתפק בביטוי תורה זו שישמעו רחוקים ויבואו אבל הוסיף לבאר עמוקות בכל הסדר של יתרו שהיה כהן מדין ומה ענין כהן מדין וכיצד צריך הכהן בקדושה להתנהג לעומתו, ומה ענין כל הסודות הללו למהלך הפשוט יותר של עילוי המקומות הרחוקים וכו'.

ידיעת ה' על ידי ראיית מלכותו

יב.

לערכנו יש להסביר. הרמב"ם במו"נ ח"א פמ"ו תיאר את הקושי לספר לבני אדם את מציאות האל וכיצד כל מה שמספרים הוא דברים סביבו או פעולותיו. במשל שרוצים לספר לבן אדם שיש מלך ומנהיג לעיר הזאת. הרי גם אם נראה לך את המלך לא תדע שהוא המלך כי במה הוא ניכר. נצטרך לומר המלך הוא זה הלוּבש את הכתר והלוּבש בגדי מלכות. הרי אנחנו מספרים את מציאות המלך על ידי לבוּשיו ומקריּו. או נצטרך לומר דבר יותר רחוק המלך הוא המסובב בחיילים ושומרים. או אפילו יותר רחוק זה שאתה רואה פה בשוק איש

כי אברהם ירא אלהים שכן לא חשך את בנו את יחידו. וכך האדם העושה משאו ומתנו באמונה ואינו משקר ואינו נוהג בצביעות הרי יאמרו עליו כי גדול הויה מכל אלהים.

“ג.

נמצא לפי פירושו לא הרחוקים הם הכוונה במעלת קירובם, ואין מטרתנו להרבות מספרי רעים במקום ואילו היה כך לשם מה נצרכים רחוקים דווקא שיהיו קרובים. אבל מעלת הרחוקים הוא שמטבעם לא יקבלו את הדבר שאינו נגלה בעולם הממשי ושאי אפשר להוכיח אותו מדעית. וזה אינו דבר בטל שהם רשעים שאינם מכירים ברוחניות אלא שזהו באמת מקומם ומצבם. כי באמת כך נברא העולם על ידי עשרה שליטים שיעלימו את אורו ושיש בהם גם צד שמאל שממנו כהן מדין וכהן און. ואין מטרת הבריאה שיהיו הכל צדיקים מופשטים עליונים אלא דווקא להכניע את היצר שבצד השמאל ויהיה אפשר להיות כתוב בעיתון שהמשיח יבוא.

“ד.

הרב בעל התניא אמר שהמשיח יהיה כתוב בעיתונות. ואין הכוונה שהעיתונות יחזרו בתשובה וידווחו על דברים על-טבעיים ורוחניים אלא

מכון כסאו. הוא נראה בעולם על ידי דברים שבאמת אפשר להיות להם נכתבים בעיתון. כי העיתון אינו מרושע בזה שאינו מדווח על חידושי תורה או התעוררות בתפלה. אלא באמת אלה דברים שאינם שייכים לתפיסת העולם הזה. וכאשר יתרו בא ודיווח עתה ידעתי כי גדול הויה מכל אלהים לא אמר כי עתה התדבקתי במושכלות והפשטתי נפשי מעל גופי וראיתי כי יש אלהים. אלא כי בדבר אשר זדו עליהם. הנה במה ששייך לכל העיתונות היה אפשר לראות שהמצרים הרשעים נענשו וישראל הצדיקים המשוועבדים תחת ידם יצאו לחירות. בזה גדול הויה מכל האלהים כי פעולתו מלאה ארץ.

“ב.

דבר כזה אינו פוליטי בלבד או צפיה לניסים בלבד. גם בעבודת ה' יש מי שהוא איש אלהים על ידי שהוא מתבונן במושכלות ומפשיט נפשו לדיעת מציאות האל עצמו. אבל יש מי שהוא איש ירא אלהים. כנאמר עתה ידעתי כי ירא אלהים עתה. ואין זה על תחושה פנימית של יראה שהיה לאברהם כי זה היה תמיד וכל ימיו היה אברהם מלמד את מושכלות דעת אלהים. אבל עתה ידעתי פירושו בפועל. כלומר עתה יוכל כל אחד לראות גם מי שעניני בשר לו בלבד

שעל ידי שבירך בידיו באה הברכה. וכך עשה משה כל המעשים בהרמת ידיו ובמטה. וראינו בפרשה שלמעלה במלחמת עמלק שיש גם ירידה מזה, שלפעמים נחלשים ידי משה ונופלים ישראל. הרי כי בכל פעולה ממשית בעולם יש גם מקום נפילה הוא אינו בטוח כמו העולם הרוחני הגמור. והביאור בזה שידיים עסקניות הם ומטבעם ללא השגחה הם נוגעים בכל מקום רע. וכפי הכלל שהקללה חלה במקום הריקן וכך כל פעולות העולם הזה ריקים כאשר אין בהם השגחה. ועיקר עבודת הכהן שהוא עיקר עבודת העולם הוא להגביר את יד ימין על יד שמאל דהיינו להרים את ידו באופן שלא יהיה הגבהה ריקנית אלא שיעשה באמת את פעולותיו בעולם לשם הדעת לשם ה'.

שהמשיח יעשה דברים באופן כה ברור ופשוט שיש לו השלכות בעולם הזה ויהיה ידיעת האל במובן של יתרו. שרק במובן זה אפשר לתת את התורה באמת.

מ"ו.

בכך אפשר אולי להסביר את פתיחת הזוהר בענין הרמת הידיים. הרמת הידים הוא פעולת הכהן בכל מקום כפי שאפשר לראות גם בזמננו בברכת כהנים והוא נוהג בכל העולם. ומשמעותו הוא ביטוי ברכת הויה בעולם על ידי מעשה. כי לא די לתפלה שתהיה במחשבה ובדיבור היא גם צריכה תנוחה ותנועה מעשית. כדי שיוכל העיתון לכתוב הצדיק הרים ידיו ובירך. וזהו דבר שאפשר לראות. ואפשר לראות

כהן ומלך בקדושה וסט"א (תש"פ)

נכסף נכסף לבית אביו. אמר לו יתרו
לך לשלום ושלחו עם אשתו ובניו.

סגירת המעגל של משה ויתרו

א.

וישמע יתרו. שמיעה זו יש לשמוע
טיבה כמסיימת חוליה חשובה בכל
מעגל הסיפור של ספר שמות. יצא
משה אל אחיו וירא בסבלותם, הרג
את המצרי וברח אל מדין, שם פגש
את בנותיו של כהן מדין ונתחתן עם
אחת מהן. נשבע לחותנו שלא יצא
שלא ברשות כמו שברח יעקב מלבן,
ועבד אצלו בצאן. פעם אחת באמצע
רעיית הצאן פגשו האלהים בהר שלו,
וציוה עליו לחזור אל עמו במצרים
ולהוציא אותם. חזר משה אל חותנו
וסיפר לו אלכה נא ואשובה אל אחי
אשר במצרים ואראה העודם חיים,
ואת דבר המלוכה לא הגיד לו, אבל
אמר כי השאיר אחים במצרים ורצונו
לראותם. והלא לא ברח אלא מפני
פרעה ומתו האנשים המבקשים את
נפשו. אבל באמת ראה זו וודאי
לא ראה בעלמא הוא, הלא בפעם
הקודמת שיצא משה לראות באחיו
נתן עינו וליכו להיות דואג עליהם
והרג את המצרי. כך אם יראה משה
בשלום אחיו ודאי בפעם הזאת יוציאם
וכפי שאמר לו ה'. אבל אצל חותנו לא
נשמעו הדיבורים הללו אלא כאילו

ב.

משה לא הלך כאשר אמר אל יתרו,
אלא כאשר אמר לו האלהים. ומה
סימן מסר לו, וזה לך האות כי אנכי
שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים
תעבדון את האלהים על ההר הזה.
כלומר בזאת תדע כי גילוי זה אמת
הוא ורצון שוכני סנה, כי תחזור עם
כל עמך לגילוי זה וגם הם יראו אותו.
הלך משה ואכן פגש את אחיו את
אהרן בהר האלהים. ומכאן ואילך
אבדו עקבות אשתו ובניו. כי פתאום
נכנס לסיפור אחר לגמרי ממה
שסיפר להם וליתרו שהולך לביקור
משפחתי, וחז"ל אמרו ששלחם אהרן
חזרה למדין אמר על הראשונים
אנו מצטערים וכו'. המעשה הגדול
שעשה משה במצרים גדול היה מכל
אשתו וחותנו ומשפחתו, ועשר מכות
וקריעת ים סוף עשה. והנה כל העת
הזאת יושב יתרו בביתו ותוהה כי
חתנו רימה אותו אמר שילך לביקור
והנה הוא שומע את חדשות מצרים
ומהפכות שלימות קורות שם ואיננו
יודע לאיזה סיכון הכניס חתנו את
עצמו וכי יצליח הענין ומה יעשה את

הוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים. אך רובד שני ועיקרי הוא העלמת שם ה', והתגלותו. הוא סיום הבטחת וארא וידעתם כי אני הויה. שהוא הויה שנגלה למשה בסנה. וסיפור זה עצמו כמה רבדים יש בו. רצה ה' שידעו אותו בהוציאם ממצרים. ומתי ידעו אותו, בשירת הים שאמרו הויה איש מלחמה הויה שמו, הרי זו ממש הכרה שלהם בהויה שמו שאמר למשה בסנה. עוד ביקש שידעו אותו מצידו, באותו ההר, ואת זה ידעו במעמד הר סיני באמרו אנכי הויה אלהיך. הם אומרים הויה שמו והוא אומר להם אנכי הויה.

ה.

כל זה מבחינת ישראל. עוד נאמר למצרים ואומות עצמם. וידעו מצרים כי אני הויה. ופרעה נגד זה התחיל ואמר לא ידעתי את הויה. צריך הסיפור הזה להסתיים באמירת פרעה ידעתי את הויה. ולא מצאנו אמירה כזאת. נמצא חוט עיקרי בכל הסיפור לא הגיע לכאורה לידי גמר ומעולם לא הודה פרעה בידיעת ה'. אכן אמר ה' הצדיק, אך הלא אחרי כן שוב הקשה את ליבו ורדף אחרי בני ישראל וכיצד נאמר שזוהי ידיעת הויה שהובטחה לו. אין לנו להסתפק בדברים נעלמים ורמוזים אבל חוט עיקרי כזה בפרשה חייב הוא להיות

אשתו ובניו. ויתרו חכם היה וכהן היה וספקן היה ומחכה היה לדעת אשר יקרה.

ג.

יצאו ממצרים ונקרע הים וניצחו את עמלק, שמעו כל העמים כי עם יוצא ממצרים ביד רמה והנה הגיעו אל הר האלהים שם יזבחו לו. שמעו יתרו כי כל זה מעשה חתנו. לקח את אשתו ואת בניו והחזירם אליו, והגיע אל המדבר אשר הוא חונה שם הר האלהים, ושם חזר משה וסיפר לו מנקודת המבט שלו את כל אשר עשה ה', כאן הסתיימה שאלת רשותו של משה מיתרו ללכת לראות בשלום אחיו, כאן הודה יתרו כי טוב עשה ויחד יתרו על כל הטובה.

סגירת המעגל של חידוש ידיעת ה'

ד.

כל זה יש לו משמעות יותר פנימית. כאשר קוראים אנחנו את סיפור יציאת מצרים יש לקראו במעגלים מעגלים, אשר כל אחד מהם שיחה בפני עצמו צרה בפני עצמה וגאולה בפני עצמה. רובד ראשון הוא צרת ישראל עבדותם וגלותם, וכנגד זה

דסטרא אחרא. כי ההבדל בין הטוב והרע אינו בצורת הסדר שלהם ובמבנה שלהם. אדרבה בהכרח הוא שסדר הקדושה יהיה שווה לסדר הסטרא אחרא שהלא דבר אחד הם מבקשים לעשות. כשם שגם במלכות צודקת וגם במלכות לא צודקת יהיו מלכים ויועצים ושופטים ושרים. וההבדל ביניהם אינו בנראות שלהם או במבנה שלהם אלא שזה טוב וזה רע. וכאשר לא נרתע משה לקחת עצה מחותנו כהן מדין כאשר לצורת סדר המשפט, כי סדר הדברים אחד הוא בין בצד זה בין בצד זה, אלא שמה מורה את חוקי האלהים ויתרו היה מורה את חוקי אלהי מדין. והבחנה זו חשובה ביותר לכל הבא לדעת את סדר המציאות כמות שהיא ולא לטעות בדמיונות שוא שאין לחפש הבדלים מבניים וצורניים בין הטוב והרע, כי אדרבה לרוב מי שיודע את עצם הסדר מבין את ההשוואה ביניהם ולא את החלוקה ביניהם. כי יודע אע"פ שזה מתפלל בלשונו וזה בלשונו הרי שניהם מתפללים ויש בתפלה סדר מסוים של שבח ובקשה והודיה ואת זה יעשו גם עובדי עבודה זרה בהכרח כי זה סדר המציאות באמת. ובלשון הזוהר עשר ספירות דסט"א מסודרים בדיוק כמו עשר ספירות דקדושה.

מפורש בפרשה שלמה בתורה.

כהן מדין מייצג את חכמת העמים

ו.

הפרשה הזאת הוא פרשת יתרו. יתרו הוא כהן מדין, היה הוא כהן לעבודה זרה אשר לא ידעו את הויה. ואמרו חז"ל שלא הניח עבודה זרה שלא עבדה אם כן הוא מייצג את כללות אלהי העמים והכהנים שלהם. אשר כנגדם היה חלק עיקרי במאבקו של משה שידעו מצרים כהניה וחרטומיה כי אני הויה. ולפיכך לא נגמרה פרשת יציאת מצרים ולא הוכנו לשלב הגמר של תעבדון את האלהים על ההר הזה עד שלא נרשמה פרשת יתרו שהודה ואמר עתה ידעתי כי גדול הויה מכל האלהים, משמע עד עתה לא ידע והיה מאמין באלהים שלו.

ז.

ולמה אומר זאת יתרו ולא פרעה עצמו? (כי הוא מת...). עלינו להבין עבור זאת את סדר המלוכה וההנהגה, שהוא סדר עצמי והוא הסדר הראוי, בין במלכות דקדושה ובין במלכות

כל מלך יש לו כהן

ח.

סדר חשוב שמצאנו הוא הסדר של 'מלך וכהן'. ככתוב בפסוק. כך יש מלך ישראל ויש לו כהן כמו דוד עם אביתר. כמו משה עם אהרן שמשה מלך ואהרן כהן. וכך ממש מצינו למלכי אומות העולם פרעה מלך ופוטי פרע כהן. והכהנים תפסו מקום מאד חשוב במלכות פרעה כמו בכל מלכות, כאשר מצינו בארוכה בפרשת יוסף שהיה חתן כהן און כפי שהיה משה מנהיג ישראל שאחריו חתן כהן מדין. ואם כי הם כהנים לאלים שונים הרי עניינם המבני אחד הם כהנים והם משרתים את המלך. וכך, אומר הזוהר הוא הסדר האמיתי למעלה ולמטה. מלך למעלה הוא ספירת בינה ומשרתו הכהן ספירת החסד. מלך למטה הוא ספירת המלכות ומשרתו מיכאל כהן גדול בעולם הבריאה. כהן הוא קו ימין של חסד שמשרת בחכמתו את המלכות שהוא הענין הכולל של העם. והכהן שאינו כהוגן נקרא כהן און שהוא הניגוד של כהן ימין, כאשר מצאנו בבנימין בן אוני הוא בן ימין, מצד אימו אוני ומצד אביו ימין. ואון הוא לשון עבודה זרה ותרפים כאשר מצינו בהושע.

ז.

אפשר לראות שהכהן הוא העוסק בחלקי החכמה של המלכות, כי כל מלכות נוסדת על החכמה, וצריכה ליועצים ושופטים וכהנים. והמלך הוא העוסק בעצם הנהלת המדינה וענייניה. (העולה מתוך הזוהר שהכהן משרת למלך ולא להיפך, וצריך להתיישב בדבר זה, ומצינו להלן שיהיו ישראל ממלכת כהנים אם כן יתאחדו המלכות והכהונה) אם כן כשם שחילקנו את מאבק משה את פרעה לרובד ארצי ורובד שכלי. כך תתחלק המאבק הזה בין אנשיו. כי שאלת התוקף והגבורה הוא מאבק של משה מול פרעה. ושאלת החכמה והשכל הוא מאבק של אהרן מול כהני פרעה, שהם הם חרטומי פרעה שאיתם התווכח אהרן במופתיו (ויש לדייק אם מצינו יותר החרטומים לעומת אהרן או משה). אם כן מיהו שצריך לענות לטעותו של פרעה לא ידעתי את הויה, אינו אלא כהני פרעה, שהם שלימדוהו לא לדעת את הויה, הם שיאמרו ידעתי את הויה. ומי הכהן של פרעה, הוא יתרו, וכך מנו חז"ל במדרשם את יתרו כאחד מיועצי פרעה ואע"פ שהדבר קשה בפשט הרי עניינו עכ"פ להיות משכבת היועצים העוסקים בחכמת העניינים, והוא שהודה בשם כל האלהים כי גדול הויה.